

Vastaus valtuustoaloitteeseen koskien Nurmijärven Onnenkimpale ry:n Heikkarin palvelutalossa tarjottavien palveluiden kehittämistä sekä ikäihmisten ja vammaisten palveluiden säilyttämistä

Hyvinvointilautakunta 30.03.2021 § 22
1371/00.02.00.02/2020

Valtuutetut Riina Mattila, Maritta Kopsala ja Mira Lappalainen tekivät 10 allekirjoittajan tukemana valtuustoaloitteen 23.9.2020 koskien Nurmijärven Onnenkimpale ry:n Heikkarin palvelutalossa tarjottavien palveluiden kehittämistä ja ikäihmisten sekä vammaisten palveluiden säilyttämistä. Aloitteen mukaan Nurmijärven kunnan säästösuunnitelma Heikkarin toiminnan alajaksossa voi aiheuttaa kunnalle merkittäviä taloudellisia tappioita pahoinvoinnin kasvun ja palvelutarjonnan heikentymisen lisäksi.

Aloitteessa esitetään, että kunnan viranhaltijat, luottamushenkilöt (hyvinvointilautakunta), järjestöt ja Onnenkimpale ry. edustajat kartoittavat toiminnan jatkamisen mahdollisuuksia hyvinvointipalveluiden tuottamiseksi kunnan asukkaille, erityisesti ikäihmisille ja vammaisille. Kunnan hyvinvointikoordinaattori ja vanhusneuvoston puheenjohtaja sopivat, että vanhusneuvosto tekee aloitteen mukaisen kartoituksen toiminnan jatkamisen mahdollisuuksista ja vanhusneuvosto voi käyttää kartoituksen apuna mahdollisia asiantuntijoita. Valtuustoaloite on liitteenä.

Sivistys- ja hyvinvointitoimiala on valmistellut aloitteeseen seuraavan vastauksen:

Ikäihmisten korttelitoimintaa on toteutettu eri puolilla Suomea erilaisin tavoin.

- Savonlinnan seudulla Sosterin kotihoito ja Mikkelin ammattikorkeakoulun fysio- ja jalkaterapiaopiskelijat sekä sairaanhoitajaopiskelijat järjestävät avoimia, yhteisöllisyyttä ja ikäihmisten toimintakykyä tukevia ikäihmisten olohuone- iltapäiviä, jotka on tarkoitettu ensisijaisesti niille kotona asuville ikääntyneille, jotka eivät ole vielä säännöllisen kotihoidon palvelujen piirissä. Martat leipovat ja keittävät kahvia iltapäivissä. Paikalla on myös Sosterin kotihoidon palveluohjaaja ja kuntoutuksen henkilöstöä, joilta voi kysyä kotihoidon palveluista.
- Oulussa Ikäihmisten olohuone on kaikille oululaisille ikäihmisille suunnattu avoin toiminnallinen kohtaamispaikka, missä voi osallistua ohjattuun toimintaan, käydä kahvittelemassa, syömässä tai vain oleilla. Olohuoneen toimintaan osallistuminen ei vaadi jäsenyyttä tai sitoutumista, voit tulla, kun itsellesi parhaiten sopii. Toiminta keskittyy juhlapyyhiin, iltoihin ja viikonloppuihin. Olohuoneet, 3 kappaletta, ovat tarkoitettu omatoimisille ikäihmisille mutta mukaan voit tulla saattajan tai läheisen kanssa. Toiminnasta vastaa Oulun eläkkeensaajat ry ja toimintaa rahoitetaan STEA-rahoituksella.
- Vantaalla toimii Ikäihmisten korttelikerho, joka on ikääntyneiden yhteinen kohtaamispaikka. Korttelikerhossa vietetään aikaa tasavertaisina yhdessä. Kerho kokoontuu kerran viikossa kahden tunnin tapaamiseen. Toiminta on kohdennettu omatoimisesti paikalle pääseville, on maksutonta ja avointa kaikille halukkaille. Korttelikerhon ohjaajat ovat Vantaan kaupungin Kotona asumisen tuen vapaaehtoisia.

Vanhusneuvosto on tehnyt valtuustoaloitteen mukaisen kartoituksen Onnenkimpale ry:n Heikkarin palvelutalossa tarjottavien palveluiden kehittämisestä. Laadittu kartoitus on ollut vanhusneuvoston käsittelyssä 1.3.2021. Kartoituksessa todetaan seuraavaa:

- Kunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä toiminnalle, joissa eri toimijat voivat olla tuottamassa niitä asiakkaille.
- Kunnallisille luottamus- ja vaikuttamistoimielimille pitää antaa mahdollisuus lausua mielipiteensä päivätoiminnasta ja sen kehittämisestä ennen toimintamallin käyttöönottoa.
- Nurmijärven kunnan jokaiseen päätaajamaan tulee asemakaavassa varata taajaman keskustaan paikka ikääntyvien ihmisten palvelukorttelille, jossa ikääntyvät voivat viettää turvallista ja toimintarikasta elämää.
- Kunnan kolmeen päätaajamaan perustetaan Ikäihmisten olohuoneet/toimintakeskukset, joissa toiminnan tavoitteena on ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen ylläpitämällä kohtaamispaikkoja, joissa voi viettää aikaa seurustellen mukavan tekemisen parissa.
- Olohuoneiden perustaminen tulee aloittaa Kirkonkylästä, jossa toiminta voidaan helposti käynnistää esteettömyyden ja helpon saavutettavuuden vuoksi Heikkarin palvelutalossa. Eri puolella Suomea toimivat olohuoneet toimivat pääsääntöisesti palvelutalojen yhteydessä. Kirkonkylän jälkeen Ikäihmisten olohuone tulee perustaa Klaukkalaan ja sen jälkeen Rajamäkeen.
- Toiminnan käytännön toteuttajana voi olla yhdistys tai useamman yhdistyksen muodostama allianssi, joka hakee toimintaan ulkopuolista rahoitusta. STEA on tukenut eri puolella Suomea toimivia yhdistyspohjaisia olohuoneita. Tärkeätä on kuitenkin se, että kolmannen sektorin toimijoilla on kunnan tuki asialle.
- Lisäksi kartoituksessa esitetään, että Heikkarin palvelukeskusta käyttäville yhdistyksille myönnetään vuokratukea 1.6.2021 lukien, kun kunnan vuokrasopimus päättyy Onnenkimpale Oy:n kanssa.

Vammaisneuvosto käsitteli valtuustoaloitetta 4.3.2021 ja laati siitä oman lausuntonsa 9.3.2021 ja totesi siinä seuraavaa: Vammaisneuvoston mielestä tulisi pohtia miten mahdollistetaan ja toteutetaan aktiivinen, matalankynnyksen kohtaamispaikka, joka luo edellytyksiä monitahoiselle vapaa-ajan harrastamiselle ja toiminnalle, heikoimmassa asemassa oleville kuntalaisille.

Vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston lausunnot ovat liitteinä.

Valtuustoaloitteeseen vastaamisen valmistelussa käydyissä keskusteluissa todettiin, että heikoimmassa asemassa oleville kuntalaisille suunnattujen kynnyksettömien ja esteettömien sekä yksinäisyyttä vähentävien ja yhteisöllisyyttä lisäävien palveluiden kehittäminen ylläpitää mm. kuntalaisten toimintakykyä ja omatoimisuutta, lisää aktiivista osallisuutta sekä luo mielekästä arkea. Lisäksi päivätoiminnan kehittäminen on hyvää ennakointia kunnan ikärakenteen tulevalle muutokselle. Vuoteen 2040 mennessä 60-vuotiaiden ja vanhempien määrän ennakoitaan kasvavan nykyisestä merkittävästi (67 %) ja yli 80-vuotiaiden määrän ennustetaan lähes kolminkertaistuvan nykyisestä.

Laaditun kartoituksen perusteella tehdään selvitys kunnan tiloista, joita olisi mahdollista käyttää tämän tyyppiseen toimintaan, sekä kunnassa toimivien järjestö- ja yhdistyssektorin sekä vapaaehtoistyön mahdollisuuksista ikäihmisten olohuonemaisen toiminnan toteuttamiseen Nurmijärvellä. Lisäksi selvitetään mahdollisuus hakea hankeavustusta sekä laaditaan konsepti Ikäihmisten olohuonemallin pilottihanketta varten yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tehdyistä selvityksistä raportoidaan hyvinvointilautakunnalle.

Edellä kuvattujen toimenpiteiden lisäksi ikäihmisten tietoisuutta kunnassa olevista hyvinvointia edistävästä palveluista edistetään valmisteilla olevan palveluoppaan kautta. Hyvinvointipalvelut ja palveluoppaan kokoamista varten perustettu erillinen, monialainen työryhmä laatii palveluoppaan sekä paperisena että sähköisenä versiona vuoden 2021 aikana.

Sivistysjohtaja

Esitys

Hyvinvointilautakunta päättää antaa valtuustoaloitteeseen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esittelytekstin mukaisen vastauksen.

Valmistelija

Hyvinvointikoordinaattori Kaisa Laine, puh. 040 317 4363

Asian käsittely

Lautakunnan jäsen Maritta Kopsala poistui esteellisenä asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (Hallintolaki 28.1 § 5 kohta).

Pykälän käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi valittiin pöytäkirjantarkastajaksi Maritta Kopsalan tilalle Riina Mattila.

Lautakunnan jäsen Riina Mattila teki muutosesityksen vastaukseen seuraavasti:
Kappale ”Laaditun kartoituksen perusteella tehdään selvitys kunnan tiloista, joita olisi mahdollista käyttää tämän tyyppiseen toimintaan, sekä kunnassa toimivien järjestö- ja yhdistyssektorin sekä vapaaehtoistyön mahdollisuuksista ikäihmisten olohuonemaisen toiminnan toteuttamiseen Nurmijärvellä. Lisäksi selvitetään mahdollisuus hakea hankeavustusta sekä laaditaan konsepti Ikäihmisten olohuonemallin pilottihanketta varten yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tehdyistä selvityksistä raportoidaan hyvinvointilautakunnalle.” korvataan tekstillä:

”Laaditun kartoituksen perusteella tehdään selvitys Nurmijärven Onnenkimpale ry:n kanssa toiminnan jatkamiseksi Heikkarin tiloissa. Kartoitetaan kunnan omat tilamahdollisuudet. Selvitetään kunnassa toimivien järjestö- ja yhdistyssektorin sekä vapaaehtoistyön mahdollisuuksista ikäihmisten olohuonemaisen toiminnan toteuttamisesta kunnan isoimmissa taajamissa. Heikkarin tilat ovat käyttökelpoiset heti. Tiloissa on toimiva ravintola, erikokoisia tiloja sekä sauna. Heikkarin tilojen etu on myös se, että tilojen käyttämiseen ei tarvita kokopäiväistä työntekijää/koordinaattoria. Kunnan omat käyttökelpoiset tilat voidaan liittää ikäihmisten palveluverkon kokonaisuuteen.

Eläkeläisten ja ikäihmisten toiminnan järjestämiseen tulee asettaa työryhmä, joka raportoi suunnitelmista hyvinvointilautakunnalle. Työryhmä tulee asettaa huhtikuun 2021 aikana. Työryhmässä tulee olla kunnan hyvinvointikoordinaattori, vanhus- ja vammaisneuvoston edustajat, hyvinvointilautakunnan edustaja ja mahdollisesti myös Keusoten edustaja. Toiminnan kehittämiseksi haetaan hankeavustusta sekä laaditaan konsepti Ikäihmisten olohuonemallin pilottihanketta varten yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. ”

Lautakunta kannatti yksimielisesti Mattilan esitystä.

Päätös

Hyvinvointilautakunta päätti antaa valtuustoaloitteeseen kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle esittelytekstin mukaisen vastauksen:

Ikäihmisten korttelitoimintaa on toteutettu eri puolilla Suomea erilaisin tavoin.

- Savonlinnan seudulla Sosterin kotihoito ja Mikkelin ammattikorkeakoulun fysio- ja jalkaterapiaopiskelijat sekä sairaanhoitajaopiskelijat järjestävät avoimia, yhteisöllisyyttä ja ikäihmisten toimintakykyä tukevia Ikäihmisten olohuone- iltapäiviä, jotka on tarkoitettu

ensisijaisesti niille kotona asuville ikääntyneille, jotka eivät ole vielä säännöllisen kotihoidon palvelujen piirissä. Martat leipovat ja keittävät kahvia iltapäivissä. Paikalla on myös Sosterin kotihoidon palveluohjaajia ja kuntoutuksen henkilöstöä, joilta voi kysyä kotihoidon palveluista.

- Oulussa Ikäihmisten olohuone on kaikille oululaisille ikäihmisille suunnattu avoin toiminnallinen kohtaamispaikka, missä voi osallistua ohjattuun toimintaan, käydä kahvittelemassa, syömässä tai vain oleilla. Olohuoneen toimintaan osallistuminen ei vaadi jäsenyyttä tai sitoutumista, voit tulla, kun itsellesi parhaiten sopii. Toiminta keskittyy juhlapyhiin, iltoihin ja viikonloppuihin. Olohuoneet, 3 kappaletta, ovat tarkoitettu omatoimisille ikäihmisille mutta mukaan voit tulla saattajan tai läheisen kanssa. Toiminnasta vastaa Oulun eläkkeensaajat ry ja toimintaa rahoitetaan STEA-rahoituksella.
- Vantaalla toimii Ikäihmisten korttelikerho, joka on ikääntyneiden yhteinen kohtaamispaikka. Korttelikerhossa vietetään aikaa tasavertaisina yhdessä. Kerho kokoontuu kerran viikossa kahden tunnin tapaamiseen. Toiminta on kohdennettu omatoimisesti paikalle pääseville, on maksutonta ja avointa kaikille halukkaille. Korttelikerhon ohjaajat ovat Vantaan kaupungin Kotona asumisen tuen vapaaehtoisia.

Vanhusneuvosto on tehnyt valtuustoaloitteen mukaisen kartoituksen Onnenkimpale ry:n Heikkarin palvelutalossa tarjottavien palveluiden kehittämistä. Laadittu kartoitus on ollut vanhusneuvoston käsittelyssä 1.3.2021. Kartoituksessa todetaan seuraavaa:

- Kunnan tehtävänä on luoda edellytyksiä toiminnalle, joissa eri toimijat voivat olla tuottamassa niitä asiakkaille.
- Kunnallisille luottamus- ja vaikuttamistoimielimille pitää antaa mahdollisuus lausua mielipiteensä päivätoiminnasta ja sen kehittämistä ennen toimintamallin käyttöönottoa.
- Nurmijärven kunnan jokaiseen päätaajamaan tulee asemakaavassa varata taajaman keskustaan paikka ikääntyvien ihmisten palvelukorttelille, jossa ikääntyvät voivat viettää turvallista ja toimintarikasta elämää.
- Kunnan kolmeen päätaajamaan perustetaan Ikäihmisten olohuoneet/toimintakeskukset, joissa toiminnan tavoitteena on ikäihmisten yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen ylläpitämällä kohtaamispaikkoja, joissa voi viettää aikaa seurustellen mukavan tekemisen parissa.
- Olohuoneiden perustaminen tulee aloittaa Kirkonkylästä, jossa toiminta voidaan helposti käynnistää esteettömyyden ja helpon saavutettavuuden vuoksi Heikkarin palvelutalossa. Eri puolella Suomea toimivat olohuoneet toimivat pääsääntöisesti palvelutalojen yhteydessä. Kirkonkylän jälkeen Ikäihmisten olohuone tulee perustaa Klaukkalaan ja sen jälkeen Rajamäkeen.
- Toiminnan käytännön toteuttajana voi olla yhdistys tai useamman yhdistyksen muodostama allianssi, joka hakee toimintaan ulkopuolista rahoitusta. STEA on tukenut eri puolella Suomea toimivia yhdistyspohjaisia olohuoneita. Tärkeätä on kuitenkin se, että kolmannen sektorin toimijoilla on kunnan tuki asialle.
- Lisäksi kartoituksessa esitetään, että Heikkarin palvelukeskusta käyttäville yhdistyksille myönnetään vuokratukea 1.6.2021 lukien, kun kunnan vuokrasopimus päättyy Onnenkimpale Oy:n kanssa.

Vammaisneuvosto käsitteli valtuustoaloitetta 4.3.2021 ja laati siitä oman lausuntonsa 9.3.2021 ja totesi siinä seuraavaa: Vammaisneuvoston mielestä tulisi pohtia miten mahdollistetaan ja toteutetaan aktiivinen, matalankynnyksen kohtaamispaikka, joka luo edellytyksiä monitahoiselle vapaa-ajan harrastamiselle ja toiminnalle, heikoimmassa asemassa oleville kuntalaisille.

Vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston lausunnot ovat liitteinä.

Valtuustoaloitteeseen vastaamisen valmistelussa käydyissä keskusteluissa todettiin, että heikoimmassa asemassa oleville kuntalaisille suunnattujen kynnyksettömien ja esteettömien sekä yksinäisyyttä vähentävien ja yhteisöllisyyttä lisäävien palveluiden kehittäminen ylläpitää mm. kuntalaisten toimintakykyä ja omatoimisuutta, lisää aktiivista osallisuutta sekä luo mielekästä arkea. Lisäksi päivätoiminnan kehittäminen on hyvää ennakointia kunnan ikärakenteen tulevalle muutokselle. Vuoteen 2040 mennessä 60-vuotiaiden ja vanhempien määrän ennakoitaan kasvavan nykyisestä merkittävästi (67 %) ja yli 80-vuotiaiden määrän ennustetaan lähes kolminkertaistuvan nykyisestä.

Laaditun kartoituksen perusteella tehdään selvitys Nurmijärven Onnenkimpale ry:n kanssa toiminnan jatkamiseksi Heikkarin tiloissa. Kartoitetaan kunnan omat tilamahdollisuudet. Selvitetään kunnassa toimivien järjestö- ja yhdistyssektorin sekä vapaaehtoistyön mahdollisuuksista ikäihmisten olohuonemaisen toiminnan toteuttamisesta kunnan isoimmissa taajamissa. Heikkarin tilat ovat käyttökelpoiset heti. Tiloissa on toimiva ravintola, erikokoisia tiloja sekä sauna. Heikkarin tilojen etu on myös se, että tilojen käyttämiseen ei tarvita kokopäiväistä työntekijää/koordinaattoria. Kunnan omat käyttökelpoiset tilat voidaan liittää ikäihmisten palveluverkon kokonaisuuteen.

Eläkeläisten ja ikäihmisten toiminnan järjestämiseen tulee asettaa työryhmä, joka raportoi suunnitelmista hyvinvointilautakunnalle. Työryhmä tulee asettaa huhtikuun 2021 aikana. Työryhmässä tulee olla kunnan hyvinvointikoordinaattori, vanhus- ja vammaisneuvoston edustajat, hyvinvointilautakunnan edustaja ja mahdollisesti myös Keusoten edustaja. Toiminnan kehittämiseksi haetaan hankeavustusta sekä laaditaan konsepti Ikäihmisten olohuonemallin pilottihanketta varten yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Edellä kuvattujen toimenpiteiden lisäksi ikäihmisten tietoisuutta kunnassa olevista hyvinvointia edistävästä palveluista edistetään valmisteilla olevan palveluoppaan kautta. Hyvinvointipalvelut ja palveluoppaan kokoamista varten perustettu erillinen, monialainen työryhmä laatii palveluoppaan sekä paperisena että sähköisenä versiona vuoden 2021 aikana.